

گزارش «فرهیختگان» از تخلف بزرگ در قیمت گذاری واردات و صادرات یک محصول تلخ

صادرکنندگان چای هم ارقام غیر واقعی ثبت کردند

در روزهای گذشته فساد در واردات چای و تجهیزات آن، چای را به صدراخبارکشاند. موضوع از این قرار است که یک شرکت برخلاف رویه های معمول، طی سال های ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۱ حدود ۳۴ میلیارد دلار از برای واردات چای و تجهیزات احداث شهر چای از دولت دریافت کرده است که بخشی از آن را در قالب محصول چای وارد کشور کرده و البته در همین موضوع هم پیش اظهار می کردیم در قیمت ها وجود دارد اما در قالب بخش قابل توجهی از ارزهای دریافتی هنوز کالایی به کشور وارد نشده و از زمان تعهد واردات، نزدیک به دو سال گذشته است. گفته می شود بخش زیادی از این ارزها در بازار به نرخ های بالا فروخته شده است. فارغ از اعداد و ارقام که در نوع خود عجیب و غریب و نجومی هستند، حال چندین سوال مطرح است. ۱- اینکه چرا این فساد خداداد ۲۴-۲۵ چای ارقام چشمگیری ارز ارزان تر از بازار (ارز نیمایی) به یک شرکت داده شده؟ ۲- چرا موضوعی که در سال های ۹۴ تا ۹۷ در خصوص امثال قریبناغی رخداد، دوباره باید تکرار شود؟ ۳- راهکار مقابله با فساد در واردات کالاهای اساسی چیست؟ ۴- آیا با افزایش نظارت های می توان جلوی وقوع فساد در موضوع ارز گرفت؟ ۵- آیا وقوع فساد در موضوعی مثل واردات و ارز صرفا با دولت ها و جناح ها مرتبط است یا رخداد آن ارتباط زیادی به جناح ها نداشته و موضوع دلایل اقتصادی داشته و مساله اصلی رانت و منفعت است؟ ۷- حمایت دولت ها از مردم در قالب تخصیص ارز ارزان تر از بازار، روش حمایتی درستی بوده یا خیر و اگر درست نیست راه حل چیست؟ اینها تنها بخشی از سوال های اصلی است که باید به آنها پاسخ داده شود.

قرار بود شهر چای بسازند

آنگونه که سخننگوی دولت درباره پرونده کشف فساد چای در دولت سیزدهم توضیح می دهد، از مصادیق تخلف در این پرونده آن است که ارزیابی که در گذشته داده شده در ۱۸ ماهه رفع تعهد ارزی آن صورت نگرفته است؛ در همین راستا اموال این شرکت متخلف شناسایی و جلوی تخصیص ارز جدید به وی گرفته شد و صاحب شرکت نیز منعی الخروج شد.

بخش قابل تامل سخنان سخننگوی دولت موضوع ارزهای دریافتی این واردکننده برای واردات تجهیزات چای است. وی می گوید در این پرونده یک واردکننده، تجهیزات چای وارد کرده و گفته است که می خواهد شهر چای تولید کند تا هم بازار داخلی را داشته باشد و هم به بازارهای خارجی صادرات داشته باشد.

در همین رابطه ذبیح الله خداییان، رئیس سازمان بازرسی کل کشور، نتایج ورود این سازمان به موضوع «واردات چای و ماشین آلات مربوط به کشور طی سه سال اخیر و انجام ندادن تعهدات ارزی از سوی یک گروه تجاری واردکننده» را تشریح کرده و می گوید میزان چای مورد نیاز کشور حدود ۱۰۰ هزار تن در سال است که از این میزان حدود ۷۰ درصد آن وارداتی است. این گروه تجاری از ابتدای سال ۱۳۹۸ تا پایان سال ۱۴۰۱، حدود ۳ میلیارد و ۳۷۰ میلیون دلار برای واردات چای و ماشین آلات پیشرفته چپا و بسته بندی، ارز دریافت کرده و طی این مدت، ۷۹ درصد از ارز نیمایی تخصیص یافته برای واردات چای، به این گروه تجاری اختصاص پیدا کرده است. در سال ۱۴۰۱ نیز کل ارز تأمین شده برای واردات چای حدود یک میلیارد و ۳۹۶ میلیون دلار بود که از این میزان یک میلیارد و ۱۰۱ میلیون دلار به این گروه اختصاص پیدا کرده بود. آنگونه که سازمان بازرسی گزارش کرده، از مجموع ۳ میلیارد و ۳۷۰ میلیون دلار ارز دریافتی شرکت دیش، حدود یک میلیارد و ۴۷۲ میلیون دلار از آن برای واردات ماشین آلات و مابقی برای واردات چای بوده و نزدیک به ۱۹ میلیارد دلار نیز برای واردات چای بوده است.

موضوع را جناحی تکنید

یکی از موضوعاتی که این روزها در رسانه ها و به ویژه در شبکه های اجتماعی روی آن مانور داده می شود، چنانچه کردن مساله وقوع فساد در واردات چای است. قبل از اینکه به این سوال پاسخ بدهیم که موضوع چگونه جناحی شده، ضروری است یک بار کل اتفاقی که افتاده را از زبان مسئولان قضایی مرور کنیم. آنگونه که مسئولان قوه قضائیه می گویند، پرونده ۳۴ میلیارد دلاری رانت شرکت دیش که فساد آن از سال ۹۸ کلید خورده بود، توسط دولت سیزدهم کشف و به قوه قضائیه معرفی شده است.

در گزارش سازمان بازرسی آمده است که ارز دریافتی این شرکت از سال ۱۳۹۸ تا پایان ۱۴۰۱ معادل ۳ میلیارد و ۳۷۰ میلیون دلار بوده که از این مبلغ حدود یک میلیارد و ۴۷۲ میلیون دلار از ارز نیمایی تأمین شده برای ماشین آلات و مابقی آن برای واردات چای بوده است؛ بخشی از ارزها را در بازار آزاد به مبالغ بالاتر فروخته و برای یک میلیارد و ۴۰۰ میلیون دلار آن هم اصلاحیه کالایی وارد نکرده است.

اما سخنان درویشیان، رئیس دفتر بازرسی ویژه رئیس جمهور نیز در گفت و گو با ایرنا، درباره اقدامات و پیگیری های دولت در تخلف یک شرکت واردکننده چای می گویند: «اواخر سال ۱۴۰۱ به دنبال برخی اطلاعات واصله از جمله نامه جمعی از فعالان صنعت چای به معاون اول رئیس جمهور، دستور پیگیری به ستاد مبارزه با فساد اقتصادی صادر و همزمان بازرسی ویژه رئیس جمهور و وزارت اطلاعات نیز پیگیری های لازم را به عمل آوردند.»

علی بهادری جهمی نیز می گوید با فعال شدن دفتر بازرسی ویژه رئیس جمهور در حوزه مبارزه با فساد، تاکنون ۲۰ پرونده قضایی تشکیل شده و حدود ۶۰ مدیر جابه جا شده اند و پرونده فساد و تخلف در واردات چای فقط یکی از پرونده هایی است که دفتر بازرسی ویژه رئیس جمهور کشف کرده که مجددا خبر آن طی چند روز گذشته منتشر شده است.

نگاهی به گزارش سازمان بازرسی و اظهارات رئیس دفتر بازرسی ویژه رئیس جمهور و سخننگوی دولت نشان می دهد تعدد پرونده های فساد با اقدام دولت در حوزه واردات یا حوزه های دیگر نسبتا بالاست و به یک مورد خلاصه نمی شود. اما موضوع دیگری که گریه رخداد فساد از سال ۱۳۹۸ شروع شده و مجهزهای خاصی به شرکت دیش داده شده، اما بخشی از دریافت ارزهای وارداتی شرکت مذکور در سال های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ بوده است. همچنین پیش اظهار می کردیم در موضوع قیمت چای وارداتی گریه از سال های قبل وجود داشته، در سال ۱۴۰۱ نیز همچنان ادامه داشته است. برای نمونه طی سال گذشته حدود ۲۹ هزار تن از چای وارداتی کشور با قیمت هر کیلو ۷ تا ۱۴ دلار وارد کشور شده است. این در حالی است که میانگین قیمت هر کیلو چای در هند بین ۲۳ تا ۲۷ دلار است.

- مدیرمسئول: محمدامین ایمانجانی
قامم مقام مدیر مسئول: مسعود فروغی
سرمدیر: سینا زعیب زاده
تلفن و فکس: ۰۲۱) ۶۲۹۹۹۴۹۵
کدپستی: ۱۱۳۵۶۳۳۸۱۶
چاپ: چاپخانه دانشگاه آزاد اسلامی
نشانی: خیابان حافظ، پایین تر از جمهوری
روبه روی ساختمان بورس
ساختمان فرهیختگان، طبقه سوم

جوابیه وزارت اقتصاد به «فرهیختگان»:

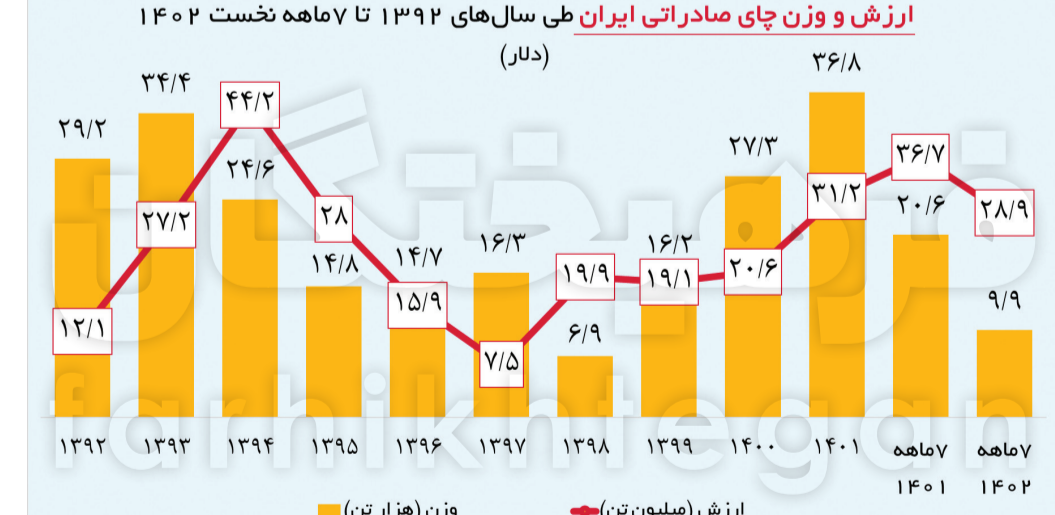
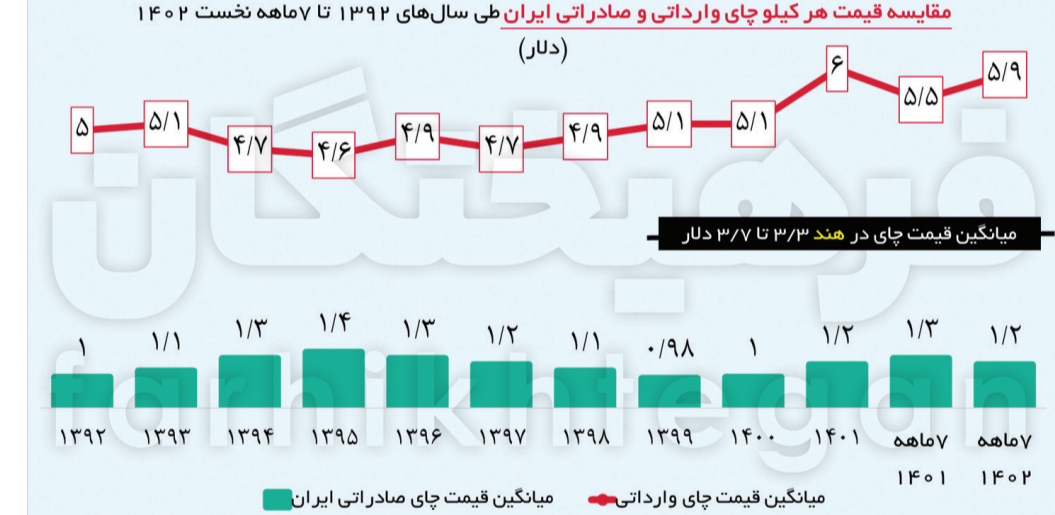
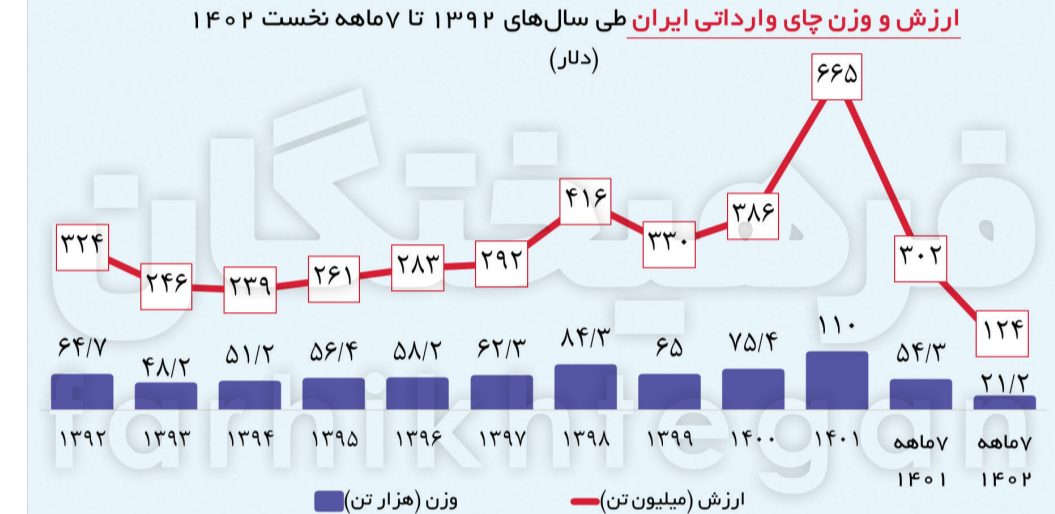
هیچ فشار مالیاتی بر حقوق بگیران در بودجه ۱۴۰۳ پیش بینی نشده است

به گزارش شادا، مرکز روابط عمومی و اطلاع رسانی وزارت امور اقتصادی و دارایی در پاسخ به گزارش مورخ ۱۴۰۲/۹/۸ روزنامه دنیای اقتصاد با تیتر «حقوق بگیران در تور مالیاتی»، روزنامه تعادل با تیتر بودجه ۱۴۰۳ چقدر شانس تحقق دارد؟، روزنامه ابتکار با تیتر «هشدار برای حذف طبقه متوسط»، روزنامه فرهیختگان با تیتر «کم کردن نازاری مثبت، تمرکز مالیاتی به حقوق بگیران منفی»، روزنامه کار و کارگر با تیتر «رکود تولید، تاوان افزایش بدون برنامه مالیات ها» و روزنامه جمهوری اسلامی با تیتر «افزایش حقوق ۱۸ درصدی با تورم موجود و کاهش قدرت خرید، رقم اندکی است» توضیح داد: فشار مالیاتی بر حقوق بگیران و طبقه متوسط دقیقا عکس آن چیزی است که دولت در بودجه ۱۴۰۳ و کلان تر از آن در برنامه های خود در جهت اصلاح نظام مالیاتی مد نظر داشته و دارد. هرچند حرکت از بودجه متکی به درآمدهای نفتی به بودجه مبتنی بر درآمدهای پایدار

مالیات بر مجموع درآمد اجرایی شود، اگر وزارت صمت و سازمان توسعه تجارت و سایر نهادهای نظارتی تقاضای ارزش مبنی بر رفتار مصرفی بلندمدت واردکننده تنظیم می کنند و اگر بانک مرکزی بر رصد اولیه تراکنش های کلان ریالی متمرکز می شد، وقوع چنین فسادی ناممکن بود.

فساد یا آزادسازی قیمت ها؟

بر مبنای دو استدلال بالا، طبیعی است کشور در خصوص کالاهای اساسی دو راه حل پیش رو دارد. از دیدگاه گروه اول ادامه روند فعلی و تخصیص دو ارز ارزان تر (دولتی و خصوصی) به ارزیابی سرمایه است که فسادزا خواهد بود؛ چراکه گلوگاه اصلی یعنی رانت قیمتی شدید ارز ارزان تر دولتی یا نیمایی و بازار بزرگ موتور محرک فساد و انحراف ارز دولتی از چرخه رسمی بوده، همچنان برقرار است. اما گروه دوم با استناد به آزادسازی قیمت کالاهای اساسی در سال گذشته می گویند وضعیت کشور و وضعیت معیشتی مردم طوری نیست که یکبار دیگر بتوان قیمت ها را در این مقطع آزادسازی و به اصطلاح آنان شوک درمانی کرد. از دیدگاه گروه اول راهکار مبارزه با فساد ارز ارزان تر (دولتی یا نیمایی) این است که دولت سیستم رفاهی خود را از سیستم ارزی تفکیک کرده و یک سیستم رفاهی جامع طراحی کند که در آن کمک به مردم معیشت مردم شده تا از طریق تخصیص ارز ارزان تر (دولتی یا نیمایی) که هدف رت آن بالاست، بلکه از طریق طراحی یک سیستم جامع رفاهی صورت گیرد که در آن، موضوع «درآمد پایه هنگانی» اجرایی می شود و کمک معیشتی مردم با میزان درآمد و مالیات آنها گره می خورد. در واقع دولت رفاهی را به عنوان حداقل درآمد و خط فقر تعیین می کند و در آن سیستم به افراد زیر خط فقر کمک کرده تا آنان با بلای فقر روبرو نباشند و افرادی که درآمد های چشمگیری داشته با احتساب مجموع درآمد آنان در قالب مالیات بر مجموع درآمد، مالیات دریافت می شود. اما گروه دوم چندان به این موضوع خوشبین نیستند و عمدتاً مساله آنها شوک ناشی از افزایش قیمت هاست. البته راهکار گروه دوم همچنان ثابت ماندن نرخ ارز ارزان تر (دولتی یا نیمایی) و پایین آوردن نرخ ارز بازار تا محدوده نرخ ارز ارزان تر (دولتی یا نیمایی) برای کاهش رانت دو نرخ و کاهش فساد و همچنین افزایش نظارت های دولت در حوزه ارز، تخصیص آن، نظارت بر قیمت ها و نظارت بر جابه جایی ریالی است.

تراکنش بانکی و فعالیت اقتصادی اشخاص موجب شد تعداد اشخاص حقیقی دارای اظهارنامه مالیات عملکرد از حدود ۲۶ میلیون قفره در سال ۱۴۰۰ به ۵۲ میلیون در سال ۱۴۰۲ افزایش و درآمد ارزی آنها از حدود ۳ هزار میلیارد تومان به ۳۱ هزار میلیارد تومان (۱۰ برابر) افزایش یابد. این اقدامات به همراه سایر موارد از جمله تلاش دولت برای تنگنمایی فرایان مالیاتی همچون تفکیک حساب های تجاری از حساب های غیرتجاری و حرکت سازمان امور مالیاتی به سمت داده محور و الکترونیکی کردن فرآیندهای شناسایی و وصول مالیات، منجر به رشد درآمدهای مالیاتی شد. در واقع رشد درآمد های مالیاتی طی دوره استقرار دولت سیزدهم همواره بیش از ۵۰ درصد بوده است که امر در سنوات گذشته سابقه نداشته است و در همین اساس نیز در اینچه بودجه سال ۱۴۰۳ افزایش درآمدهای مالیاتی به میزان ۴۹٫۸ درصد در ادامه همین رویه پیش بینی شده است. از سوی